

پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب در پی درگذشت عالم مجاهد و خدوم حجت‌الاسلام شاهچراغی

رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی، درگذشت عالم مجاهد و خدوم حجت‌الاسلام سیدمحمد شاهچراغی را تسلیت گفتند.

متن پیام حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

درگذشت عالم مجاهد و خدوم مرحوم حجت‌الاسلام آقای حاج سیدمحمد شاهچراغی رحمة الله علیه را به مردم شریف استان سمنان و ارادتمندان و علاقه‌مندان ایشان و به ویژه خاندان محترم شاهچراغی و خانواده آن مرحوم تسلیت عرض می‌کنم. سال‌ها امامت جمعه سمنان و انس با عناصر انقلابی و جوانان و دیگر خدمات مردمی ایشان، از جمله امتیازات این سید بزرگوار و مستوجب تفضلات الهی است، رحمة الله علیه.

سیدعلی خامنه‌ای

۲۳ آذر ۱۴۰۴

یادداشت

میراحمدرضا مشرف

تلاش تهران برای همگرایی منطقه‌ای در غیاب طالبان

تهران دیروز میزبان نشست ویژه در مورد افغانستان و مسائل آن بود. در این نشست نمایندگان ویژه همسایگان افغانستان یعنی چین، پاکستان، تاجیکستان، ازبکستان و ترکمنستان و به همراه آن‌ها نماینده روسیه حضور داشتند. از ایران هم علاوه بر آقای عراقچی، وزیر خارجه که سخنان افتتاحیه اجلاس بود، مدیرکل بخش آسیای جنوبی وزارت خارجه و همچنین سفیر ایران در کابل به نمایندگی از ایران حضور داشتند. در این میان نکته مهم غیبت نمایندگان طالبان در این نشست بود که با وجود دعوت رسمی، از مشارکت در نشست امتناع کردند. بر این اساس دو موضوع مهم و قابل تأمل در ارتباط با برگزاری این نشست وجود دارد: نخست اینکه هدف تلاش تهران از برگزاری اجلاس همسایگان افغانستان و روسیه چه بوده است؟ و دوم آنکه چرا طالبان از حضور در نشست امتناع کرده‌اند؟

در ارتباط با پرسش اول با توجه به متن اظهارات وزیر خارجه و مدیر کل بخش آسیای جنوبی وزارت خارجه در نشست و همچنین پاسخ سخنگوی وزارت خارجه به پرسش خبرنگاران، تهران دو انگیزه مهم را در برگزاری این نشست دنبال کرده است؛ در وهله نخست برگزاری چنین نشستی در تهران می تواند نشان دهنده عزم ایران در ایجاد یک چارچوب هماهنگ و پایدار از همکاری‌های منطقه‌ای در حوزه افغانستان باشد. این نکته‌ای است که در سخنان‌ای آقای عراقچی به صراحت اشاره شد؛ ایجاد «سازوکار منظم گفت‌وگو» میان کشورهای همسایه ضرورتی راهبردی است که می‌تواند در روند ادغام همه‌جانبه افغانستان در منطقه، حل چالش‌های مرتبط با حوزه افغانستان از طریق گفت‌وگوها و مذاکرات منطقه‌ای و در نهایت جلوگیری از مداخلات فرامنطقه‌ای مؤثر واقع شود. در عین حال این نکته هم مورد تأکید قرار داشت که نشست تهران در چارچوب نشست‌های متداول همسایگان انجام می‌گیرد که پیش از این در قالب اجلاس وزیران خارجه کشورهای همسایه مسبوق به سابقه بوده است.

اما به نظر می‌رسد تلاش برای کاهش تنش‌های اخیر میان اسلام‌آباد و کابل از طریق ایجاد فضای تعامل و همکاری منطقه‌ای را باید دومین انگیزه تهران در برپایی نشست اخیر ارزیابی کرد. پیش از این وزیر خارجه از پیگیری تهران برای برپایی جلسه‌ای در این زمینه خبر داده بود. سخنگوی وزارت خارجه نیز در پاسخ به پرسش خبرنگاران تأکید کرد طبیعی است که چنین مسائلی از سوی کشورها مطرح شود. وی همچنین از رایزنی‌های ایران و کشورهای همسایه افغانستان و به طور خاص گفت‌وگو با کابل و اسلام‌آباد در این زمینه خبر داد. بنابراین ایجاد راهکار و یا سازوکار منطقه‌ای برای حل تنش‌های اخیر میان پاکستان و طالبان را می‌توان یکی از اهداف مهم برگزاری این نشست دانست. اما در ارتباط با عدم مشارکت طالبان در نشست تهران پاسخ شفافی از جانب کابل ارائه نشده است. معاون سخنگوی وزارت خارجه طالبان از ارتباط کابل با کشورهای منطقه از طریق دیگر سازمان‌ها و چارچوب‌های موجود و عدم احساس ضرورت برای مشارکت در چنین نشست‌هایی سخن می‌گوید و معاون مالی وزارت خارجه طالبان «دلایل معقول» را دلیل عدم حضور در تهران عنوان می‌کند. اما آنچه در از رایزنی از واکنش طالبان می‌توان گفت این است که با توجه به نشست اخیر علما در کابل و نتایج آن، طالبان دیگر احساس نمی‌کنند که به مبنایجی‌گری از سوی کشوری طرف سوم و یا سازوکار منطقه‌ای برای حل تنش میان افغانستان و پاکستان نیازی باشد. ممکن است طالبان به این باور رسیده باشند که تمام اقدام‌های لازم را انجام داده‌اند و حضور در نشست‌هایی مانند تهران، جز محکومیت و یا قرار دادن آن‌ها در موضع ضعف در مقابل پاکستان، نتیجه دیگری نخواهد داشت. علاوه بر این از نظر طالبان دیگر به افغانستان نباید به عنوان مسئله و چالشی برای منطقه نگاه شود؛ چرا که ثبات داخلی برقرار شده و حاکمیت جدید کابل روابط خوبی با کشورهای همسایه برقرار کرده است. این در شرایطی است که با توجه به روند حکومت داری طالبان، ثبات و پایداری این مدل حاکمیت همچنان برای کشورهای همسایه و منطقه دغدغه‌ای جدی باقی مانده است.

سیدحسین حسینی | این روزها مسئله تغییر برخی وزیران با هدف ترمیم کابینه بار دیگر به محور بحث‌های سیاسی و رسانه‌ای تبدیل شده است. بسیاری از کارشناسان و دلسوزان کشور معتقدند برای تقویت مسیر اجرایی دولت چهاردهم و پاسخ به فشارهای اقتصادی و اجتماعی جاری، بازنگری در دولت ضروری است. در مقابل، مسئولان ارشد اجرایی و از جمله شخص مسعود پزشکیان بر حفظ ترکیب فعلی کابینه تأکید دارند. آخرین موضع رسمی در این زمینه را رئیس دفتر رئیس‌جمهور گرفت و تصریح کرد: دولت هیچ برنامه‌ای برای تغییر وزیران ندارد. محسن حاجی میرزایی با رد گمانه‌زنی‌های مطرح درباره تغییر احتمالی در کابینه، گفت: «تفاهم خاصی با مجلس برای اینکه برخی وزرا کنار گذاشته شوند مطرح نیست، البته استيضاح حق قانونی و قطعی نمایندگان محترم است. با این حال استيضاح هم در این شرایط مشکلی را حل نمی‌کند، برای ۶ ماه تا یک سال یک دستگاه را در یک حالت معطلی نگه می‌دارد و ما روزهای حساسی داریم و باید هر روز با جدیت کار کنیم. اگر کاستی و ضعفی هم وجود دارد باید کمک کنیم که رفع شود.»

تأکیدات چند باره مقامات بر استمرار حرکت قطار دولت با کارگزاران فعلی در شرایطی است که پس از گذشت یک سال و نیم از عمر دولت و با توجه به تورم بالا و مشکلات عدیده اقتصادی، ادامه همان رویکرد بدون هیچ اصلاحی، سؤال برانگیز و محل نقد کارشناسان است. ورود مجلس و برخورد سیاسی آن در مسیر استيضاح وزیران می‌تواند تبعات منفی و حاشیه‌ساز داشته باشد اما کارشناسان بر این باورند که اصلاح کابینه از سوی دولت، هم منطق مدیریتی دارد و هم از آسیب‌های احتمالی سیاسی جلوگیری می‌کند.

■توپ در زمین دولت است

در این باره ناصر ایمانی، کارشناس مسائل سیاسی در گفت‌وگو با روزنامه قدس، ضمن زیر سؤال بردن روند جاری حرکت دولت، گفت: پرسش این است

که آیا رئیس‌جمهور پس از یک سال و نیم به این نتیجه نرسیده است که تمام وزیران و معاونان عملکرد درستی داشته‌اند؟ پزشکیان نمی‌بیند بعضی از این افراد نتوانسته‌اند انتظارات مدیریتی را برآورده کنند و نتیجه آن افزایش نمودار قیمتی محصولات مختلف است؟ وی با اشاره به وضعیت اقتصادی با انتقاد از سکوت دولت تصریح کرد: اگر رئیس‌جمهور به این نتیجه نرسیده که حتی یکی از اعضای کابینه توانایی لازم برای اداره امور را ندارد، این موضوع در افکار عمومی ایجاد شبهه می‌کند

یادداشت

محمد ولیان‌پور

سقوط در سکوت

تورم ساختاری و افزایش نرخ ارز مسئله‌ای ریشه‌دار در اقتصاد ماست که از سال‌های ابتدایی دهه ۵۰ آغاز شده و فراز و فرودهای فراوانی به خود دیده است. تا جایی که تشدید نرخ دستمزد به برنامه‌ای سالانه تبدیل شده تا شایین بخشی از کاهش مستمر قدرت خرید اقشار حقوق‌بگیر را جبران کند. اما این موج که طی چند سال اخیر ارتفاع گرفته، اکنون رکورد‌های عجیبی را جابه‌جا کرده و از آن عجیب‌تر سکوت قوای اجرایی، تقنینی و نظارتی در برابر سقوط ارزش ریال است. به همین نسبت تورم نیز به پیش می‌تازد و با افزایش قیمت کالاها، سفره مردم را روز به روز کوچک‌تر می‌کند؛ سفره‌ای که بر اساس نرخ دستمزد ابتدای سال و قیمت‌های آن روز پهن شده، با تورم‌های بالا و به‌ویژه گرانی افسارگسیخته مواد غذایی و کالاهای اساسی طی همین چند ماه به شدت آب رفته است. دولت البته

تغییر برخی وزیران هم منطق مدیریتی دارد و هم از آسیب‌های احتمالی سیاسی جلوگیری می‌کند

ترمیم کابینه در دوراهی دولت ومجلس

ورود مجلس و برخورد سیاسی آن در مسیر استيضاح وزیران می‌تواند تبعات منفی و حاشیه‌ساز داشته باشد اما کارشناسان بر این باورند که اصلاح کابینه از سوی دولت، هم منطق مدیریتی دارد و هم از آسیب‌های احتمالی سیاسی جلوگیری می‌کند

این مسائل در پشت درهای بسته حل و فصل شود. اما اگر دولت با همین دست فرمان حرکت کند، در نهایت توپ وارد زمین مجلس شده و استيضاح‌ها به جریان می‌افتد. این وضعیتی است که نه به نفع دولت است و نه به نفع مردم و می‌تواند اختلافات و تنش‌هایی میان دولت و مجلس به وجود آورد که به هیچ وجه به نفع کشور نیست. این تحلیلگر سیاسی معتقد است: در این شرایط، بهترین گزینه این است که شخص رئیس‌جمهور

که آیا این انتخاب‌ها واقعاً بهترین گزینه‌ها بوده‌اند. با توجه به واقعیات میدانی این مسئله در نگاه مردم قابل قبول نیست.

ایمانی به تلاش‌های هیئت رئیسه مجلس اشاره کرد که سعی کرده‌اند با اجماع و تفاهم، از ورود برخی استيضاح‌ها به صحن علنی جلوگیری کنند و خاطرنشان کرد: مجلس تاکنون با همکاری دولت سعی کرده بحران‌های درون کابینه به حداقل برسد و تلاش کرده

سعی کرده با اعلام مقطعی کالابرج و افزایش اعتبار آن بخشی از این آب‌فرونگی را جبران کند که گرچه در این وضعیت مغتنم به نظر می‌رسد، اما آثار گسترده تورم بر همه ابعاد زندگی مردم و افت روزافزون قدرت خرید آن‌ها، فراتر از این مبالغ جزئی و مقطعی است. این در حالی است که رشد اقتصادی هم به شدت کاهشی شده و واکنش سیاست‌گذار پولی ارزی تناسبی با شدت بحران ندارد و نشانه‌ای از برنامه و اقدام مؤثر هم به چشم نمی‌خورد. دولت حتی وظیفه تنظیم‌گری و نظارت بر بازار را هم از یاد برده تا روز گذشته وزیر کشاورزی در پاسخ برنامه دولت برای نظارت بر وضعیت بازار در شب یلدا، قیمت محصولات را تنها به وجدان و انصاف فروشنده‌ها مرتبط کند!

اهمیت اقتصاد و در واقع جنگ اقتصادی تا حدی است که طی دودنه اخیر عمده نام‌گذاری سال‌ها توسط رهبر معظم انقلاب ناظر به موضوع اقتصاد بوده و علاوه بر مباحثی مثل تولید و اقتصاد مقاومتی، دو سال پیش مشخصاً مهار تورم را به‌عنوان اولویت نخست کشور اعلام کردند. علاوه بر این رهبر فرزانه انقلاب در طول سال‌های گذشته بارها و به‌طور مشخص ضرورت مهار تورم و مدیریت نرخ ارز را به کارگزاران دولتی تذکر داده‌اند و آن را از مهم‌ترین وظایف دولتمردان شمرده‌اند:

«واقعیت‌های تلخ مربوط به اقتصاد، گرانی هاست، بی‌ثباتی بازار است، تنزل ارزش پول ملی است، فاصله طبقاتی است...» و گاه به عتاب و خطاب هم رسیده: «چرا شما به دلار حاکمیت می‌دهید؟ چرا رقیب ریال را تقویت می‌کنید؟ یکی از وظایف عمده ما این است که ما رقیب ریال را در داخل تقویت نکنیم... واقعاً یکی از گرفتاری‌های کشور مسئله آویزان شدن بخش‌های مختلف اقتصاد ما به دلار است!» رهبر معظم انقلاب حتی راهکارهای اجرایی مثل مدیریت نقدینگی را هم یادآور شده‌اند؛ موضوعی که حتی آبروی کشور را هم در معرض خطر قرار داده: «در درجه اول، تقویت پول ملی است! پول ملی باید تقویت بشود؛ این، هم در واقعیت زندگی مردم اثر دارد، هم در آبروی کشور اثر دارد! اگر می‌خواهید قدرت خرید برای مردم بالا برود، به پول ملی باید اهتمام ورزید؛ یکی از اساسی‌ترین کارها این است». متغیرهای تورم و نرخ ارز موضوعاتی صرفاً اقتصادی نیستند و نوسان‌های آن‌ها ممکن است به پیامدهای عمیق سیاسی، فرهنگی و اجتماعی نیز منجر شود که رفتار مردم، ثبات جامعه و حتی ساختار قدرت را تحت تأثیر قرار دهد. بی‌ثباتی ارزی طبیعتاً نشانه ضعف سیاست‌گذاری یا بی‌ثباتی سیاسی تلقی می‌شود و کاهش اعتماد عمومی به دولت و حاکمیت را به همراه خواهد داشت. ضمن اینکه

تغییرات لازم را در کابینه اعمال کند؛ چراکه این اقدام نه تنها به نفع دولت و رئیس‌جمهور خواهد بود، بلکه نشان می‌دهد بالاترین مقام اجرایی با دقت و حساسیت به مسائل کشور پرداخته و در صورت ضرورت، افرادی که توان مدیریتی کافی ندارند را کنار می‌گذارد. این در نهایت می‌تواند به اعتبار رئیس‌جمهور افزوده و اطمینان مردم را جلب کند.

■مردم خواسته‌هایی دارند که نیازمند اقدام جدی است

سیدصباح زنگنه دیگر کارشناس مسائل سیاسی اما بحث تغییر کابینه را امری پیچیده دانسته که باید با ریزبینی بیشتر مورد رصد قرار گیرد. وی با اشاره به افزایش گستره مسئولیت‌ها در برخی وزارتخانه‌ها بر اهمیت مدیریت منسجم و پرهیز از گرایش‌های حزبی تأکید کرد و گفت: به طور نمونه وزارت صمت عملاً با دو حوزه کاری روبه‌رو است و وزیر فرصت کافی برای رسیدگی به امور تجاری و صنعتی ندارد. این شرایط درباره وزارت مسکن نیز صادق است؛ وزارت راه و ترابری و وزارت مسکن با پیچیدگی‌های فراوان و گستره وسیع مسئولیت‌ها مواجه‌اند و نیازمند زمان و منابع کافی هستند و باید به این مسئله توجه داشت. همزمان برخی نمایندگان درخواست‌هایی از وزیران دارند که وقتی اجابت نمی‌شود، اقدام به راه‌اندازی کمپین یا کارزار تعویض وزیر می‌کنند. وی درباره نقش مجلس در تغییر وزیران اظهار کرد: اینکه مجلس بخواهد وزرا را استيضاح کند یا از رئیس‌جمهور درخواست تغییر بدهد، فضایی روانی ایجاد می‌کند که کارایی دولت را کاهش می‌دهد. لازم است رئیس‌جمهور، رئیس مجلس و نمایندگان محترم با نگاه عمیق‌تر و جامع‌تر به مسائل اقتصادی و مدیریتی کشور بپردازند.

زنگنه در ادامه با اشاره به وضعیت نابسامان اقتصادی گفت: ارز، مواد اولیه و کالاهای اساسی همگی در ایجاد این وضعیت کشور مؤثر هستند. با این حال دولت اعلام کرده فعلاً قصد تغییر وزیر یا وضعیت وزارتخانه‌ها را ندارد، اما مردم خواسته‌هایی دارند که نیازمند اقدام جدی است. این تحلیلگر سیاسی به ضرورت رسیدگی دولت به کمبودها اشاره کرد و افزود: تمام نیازمندی‌های کشور در گمرکات یا خارج از آن موجود است؛ از نهاده‌های کشاورزی و مواد غذایی گرفته تا ماشین‌آلات، دارو و مواد اولیه صنایع. حل سریع این موضوع نیازمند برخورد جدی، شاید از سوی قوه قضائیه است. تنها با مدیریت دقیق، اجماع میان قوا و پرهیز از نگاه‌های کوتاه‌مدت می‌توان از ظرفیت‌های موجود برای گذر از بحران‌های اقتصادی استفاده و کارآمدی دولت را حفظ کرد.

کاهش اعتبار پول رایج کشور، جایی برای غرور ملی باقی نمی‌گذارد. تغییر الگوهای مصرف و سبک زندگی که مردم را برای حفظ ارزش پول خود مجبور به حرکت‌های سوداگرانه می‌کند تا گرایش مردم به سمت خرید دارایی‌های امن، بر التهاب بازار افزوده و این پرخه را ادامه داده است. افزایش قاچاق و فعالیت‌های غیررسمی و زیرزمینی که از تبعات چنین اقتصادی است نه تنها به اقتصاد ضربه می‌زند، بلکه نظم اجتماعی را نیز دچار چالش می‌کند. در این نوسان‌ها، طبقات کم‌درآمد بیشترین آسیب‌رامی‌بینند و شکاف طبقاتی و احساس بی‌عدالتی گسترش می‌یابد.

در عین حال بی‌ثباتی اقتصادی امنیت روانی جامعه را خدشه‌دار می‌کند تا چشم‌انداز آینده تیره‌و تار شود که همه این‌ها به نارضایتی منجر می‌شود و این افزایش نارضایتی ممکن است به بستری برای اعتراض‌ها و دخالت‌های ضدامنیتی تبدیل شود. در یادداشت روز گذشته از حرکت‌های ضدامنیتی گفتیم که با سوءاستفاده از مشکلات و ناکارآمدی‌ها، مگس‌وار روی زخم‌های نشینند و گاه آشوب‌هایی را در کشور به وجود می‌آورند که گرچه خطری را متوجه نظام سیاسی نمی‌کنند، ولی هزینه می‌آفرینند و حرکت ملی را دچار وقفه خواهند کرد. باید این زخم‌ها را درمان کرد؛ پیش از آنکه دیر شود.

بررسی تنش‌های اخیر میان تهران و بیروت و نقشی که وزیر خارجه لبنان از سوی طرف‌های خارجی در این پازل بر عهده دارد

بازیگری وزیر لبنانی در شطرنج ضد ایرانی

گفت: فشارها فعلاً متوجه دولت و وزارت خارجه است تا ایران از صحنه سیاسی و دیپلماتیک لبنان حذف شود و حزب‌الله از حمایت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی محروم بماند.

■مناسبات میان تهران و بیروت برقرار است

سعدالله زارعی دیگر کارشناس ارشد مسائل غرب آسیا نیز با انتقاد از اقدام‌های یکجانبه وزیر امور خارجه لبنان، تأکید کرد: این مقام، موسوم به وزیر خارجه سمیر جعجع، به نماینده بخش سیاسی لبنان است و نه صلاحیت لازم برای تصدی این سمت را دارد. وی با اشاره به روابط مستمر طرفین افزود: رفت و آمد مقامات جمهوری اسلامی به بیروت همچنان ادامه دارد و ملاقات‌های سطح بالا در طول یک تا دو ماه گذشته برگزار شده است و مواضع این وزیر خارجه اهمیت چندانی ندارد. واقعیت این است دولت لبنان یک کابینه ملوک‌الطوایفی دارد و این وزیر تنها از سهمیه یک گروه خاص به این سمت رسیده است. یوسف قزاق نیز نماینده بخش سیاسی یک گروه کوچک مسیحی (القوات اللبنانیه) و نماینده آن است و مواضعش را نباید به کل کشور تعمیم داد، از این رو نیات وی هیچ اثرگذاری واقعی خارجی ندارد.